

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

54

Vragen van het lid **Von Martels** (CDA) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *door bruinrot getroffen rozentelers* (ingezonden 14 mei 2018).

Antwoord van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 11 juni 2018).

Vraag 1

Kent u het bericht «Bruinrot vastgesteld bij rozenbedrijf»?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u ervan op de hoogte dat de vondst van de bacterie *Ralstonia solanacearum* in Rosa in 2015 nieuw was voor de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Naktuinbouw en er indertijd geen informatie beschikbaar was over het gedrag van de bacterie in rozen?

Antwoord 2

Dit is mij bekend.

Vraag 3

Bent u op de hoogte van de ontwikkelingen in de rozensector die de afgelopen twee jaar hebben plaatsgevonden ten aanzien van preventieve maatregelen? Zo ja, wat vindt u hiervan?

Antwoord 3

Ik waardeer de acties die de rozensector heeft ondernomen om te voorkomen dat het schadelijk organisme *Ralstonia* in de toekomst in de rozenteelt optreedt. De aanpak is gericht op het bevorderen van bewustzijn over hygiëne in de rozensector en het gebruik van schoon teeltmateriaal. Daartoe heeft de sector een hygiëneprotocol ontwikkeld, de Advieskaart *Ralstonia solanacearum*, waarin hygiënemaatregelen staan die een ondernemer in verschillende onderdelen van zijn bedrijf kan nemen. Daarnaast is het «Select Plant Teeltmateriaal Rosa» ontwikkeld. Een vrijwillig kwaliteitssysteem, waarin voorwaarden zijn opgenomen waaraan het plantmateriaal moet voldoen voordat kwekers dit als vermeerderingsmateriaal kunnen gebruiken.

Ik ben voorstander van initiatieven van de sector die zijn gericht op het vergroten van het bewustzijn van fytosanitaire risico's en de noodzaak van preventieve maatregelen, hoewel het risico van een uitbraak ook dan nooit helemaal valt uit te sluiten.

Vraag 4

Bent u ermee bekend dat na zorgvuldig leegruiming van een rozenbedrijf medio 2016 volgens het eliminatieprotocol van de NVWA het bedrijf in 2018 wederom getroffen is door bruinrot (*Ralstonia solanacearum*) ondanks dat alle mogelijke voorzorgsmaatregelen zijn genomen en de NVWA het bedrijf na herbeplanting «schoon» heeft verklaard? Wat vindt u daarvan?

Antwoord 4

Ja. Het bedrijf is door de NVWA in 2016 officieel schoon verklaard op basis van de uitgevoerde maatregelen voordat herbeplanting had plaatsgevonden. Daarmee is het risico nooit helemaal uit te sluiten dat er weer een uitbraak plaatsvindt, wat hier helaas ook is gebeurd.

Vraag 5, 6 en 7

Is er dan nog sprake van normaal maatschappelijk risico, waaronder bedrijfsrisico? Zo ja, waarom?

Deelt u de mening dat de schade als gevolg van rechtmatig toegepaste maatregelen onevenredig zwaar op een beperkt aantal gedupeerde snijrozentelers, en met name op het voor de tweede maal getroffen bedrijf, drukt? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u om deze gedupeerde bedrijven te steunen? Vindt u dat als bedrijven getroffen worden door een onbekende ziekte of plaag compensatie in enigerlei vorm terecht zou zijn (hetzij gebaseerd op artikel 4 Plantenziektenwet, hetzij op grond van Verordening 702/2014 nadat een steunregeling is vastgesteld)? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5, 6 en 7

Hoezeer ik ook begrip heb voor de situatie waarin individuele bedrijven zich kunnen bevinden als gevolg van de schade door rechtmatig toegepaste (bestrijdings)maatregelen bij *Ralstonia*, blijf ik van mening dat dergelijke schade in beginsel behoort tot het normale bedrijfsrisico van een professionele teler. Recente uitspraken van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) in beroepszaken over nadeelcompensatie op basis van het huidige artikel 4 van de Plantenziektenwet bevestigen dit uitgangspunt. Ook oordeelde het CBB, zoals bijvoorbeeld in haar uitspraak van 15 maart 2018 (<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CBB:2018:60>) dat de omstandigheden bij *Ralstonia solanacearum* in roos in die zaak niet zodanig zijn dat de schade als gevolg van de aangezegde maatregelen onevenredig zwaar op het bedrijf/de bedrijven drukken.

Verordening (EU) nr. 702/2014 van de Commissie van 25 juni 2014 biedt een mogelijkheid tot het verlenen van financiële steun door een lidstaat aan ondernemers die verliezen hebben geleden, veroorzaakt door plantenziekten, mits voldaan wordt aan de voorwaarden in artikel 26 van deze verordening. Deze voorwaarden houden onder meer in dat de steun alleen kan worden toegekend voor plantenziekten waarvoor wettelijke, bestuursrechtelijke of administratief vastgestelde uniale of nationale voorschriften gelden, de steun onderdeel is van een uniaal, nationaal of regionaal openbaar programma ter preventie, beheersing of uitroeiing van de betrokken plantenziekte. Daarnaast mag de steun voor herstel van de schade alleen berekend worden op basis van de marktwaarde van de vernietigde planten net voordat de plantenziekte werd vermoed of bevestigd. Het is echter een nationale beleidsafweging of van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. Nederland heeft hier niet voor gekozen en keert geen schadevergoeding uit aan bedrijven die schade hebben geleden als gevolg van rechtmatige maatregelen die de NVWA oplegt om bevestigde plantenziekten te bestrijden.

Vraag 8 en 9

Waarom is het convenant plantgezondheid, waar sinds 2015 over gesproken wordt, er nog niet?

Bent u bereid om samen met betrokken sectorpartijen in de keten te onderzoeken om te bepalen of en hoe compensatie voor getroffen telers door

nieuwe ziekten en plagen eruit zou kunnen zien binnen of met een aangepaste Plantgezondheidsverordening? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord 8 en 9

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en enkele sectororganisaties in de plantaardige sector zijn in overleg om te komen tot afspraken om fyto-sanitaire risico's in het algemeen te beperken. Daarbij wordt gesproken over de eigen verantwoordelijkheid van de sector om preventieve maatregelen te ontwikkelen om plantenziekten te voorkomen en het realiseren van een vorm van een risicoafdekking bij schade indien zich toch een plantenziekte voordoet.

Recent is met de sectororganisaties besproken dat ik samen met de sector wil onderzoeken welke ruimte er binnen het kabinetsbeleid en Europese en nationale wet- en regelgeving gevonden kan worden om tot de realisatie van een risicoafdekking door de sector zelf bij schade als gevolg van plantenziekte te komen.

Vraag 10

Hoe gaat u samen met de sector de bron van de besmetting vinden nu de bacterie *Ralstonia* in roos opnieuw is aangetroffen?

Antwoord 10

Er is een verwantschapsanalyse uitgevoerd waaruit bleek dat de besmettingen in roos vermoedelijk één oorspronkelijke bron hebben. De NVWA heeft een aantal mogelijke bronnen onderzocht maar zonder resultaat. *Ralstonia solanacearum* kan op vele manieren in de rozenteelt zijn geïntroduceerd. Nederlandse bedrijven importeren grote aantallen rozen (snijbloemen en plantmateriaal) en andere planten en plantaardige producten waarmee *Ralstonia solanacearum* kan zijn geïntroduceerd. Onderzoek heeft ook aangetoond dat het rozenisolaat nauw verwant is aan isolaten gevonden in verschillende plantensoorten in verschillende landen in Afrika en Azië. Bij iedere nieuwe besmetting wordt er een traceringsonderzoek uitgevoerd om de herkomst van rozenplanten vast te stellen die de mogelijke bron kunnen zijn geweest van de aangetroffen besmetting. Ook naar aanleiding van de meest recente besmetting is een dergelijk onderzoek in gang gezet.